

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Kokous 18, 5/2022

PÖYTÄKIRJA

Aika 7.12.2022 klo 12:30 – 15:30

Paikka Etelä-Suomen aluehallintovirasto (Teams-kokous)

Jäsenet ja (varajäsenet)

Outi Vainio, puheenjohtaja, Helsingin yliopisto
(Eero Lehtonen, varapuheenjohtaja, Helsingin yliopisto, emeritus)

Raimo Tuominen, Helsingin yliopisto: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Petra Sipilä, Turun yliopisto)

Esa Hohtola, Oulun yliopisto, emeritus: tieteellinen tutkimus ja opetus
(Joni Mäki, Oulun yliopisto)

Kristiina Haasio, Orion Oyj, emerita: teollisuus
(Jukka Puoliväli, Charles River DRS Finland)

Emrah Yatkin, Turun yliopisto: eläinten hoito ja eläimille tehtävät toimenpiteet
(Niina Kemppinen, Helsingin yliopisto)

Anna Meller, Helsingin yliopisto: eläinlääketieteellinen asiantuntemus
(Lasse Saloranta, Orion Oyj)

Heidi Kivekäs, Animalia ry: vapaaehtoinen eläinsuojelutyö
(Maria Lindqvist, Suomen eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Tuula Heinonen, FICAM: vaihtoehtoiset menetelmät
(Jukka Pakkanen, Fimea)

Matti Viluksela, Itä-Suomen yliopisto: vaihtoehtoiset menetelmät
(Teija Oinonen, Orion Oyj)

Hanna-Marja Voipio, Oulun yliopisto: eläinten hyvinvointia koskeva tutkimus
(Satu Mering, Experimentica Oy)

Paula Hirsjärvi: eläinten pidon etiikka tai yhteiskuntatieteellinen tutkimus
(Saara Reiman)

Tapani Parviainen, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI
(Eila Kaliste, Etelä-Suomen aluehallintovirasto)

Tiina Pullola, pysyvä asiantuntija, Maa- ja metsätalousministeriö
Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies, pysyvä asiantuntija, Ruokavirasto

Satu Raussi, Eläinten hyvinvointikeskus
Tiina Kauppinen, Eläinten hyvinvointikeskus

Eila Kaliste, sihteeri, Etelä-Suomen aluehallintovirasto ESAVI

Jakelu Neuvottelukunta, Eläinten hyvinvointikeskus, eläinsuojeluasiamies

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

1. Kokouksen avaus
Puheenjohtaja avasi kokouksen kello 12.30.
2. Edellisen pöytäkirjan hyväksyminen
Pöytäkirja on ollut kommentoitavana TOKES-työtilassa. Hyväksyttiin.
3. 3R-periaatteen edistäminen: Johanna Englund (FHAIIVE) osallistui kutsuttuna kokoukseen tämän asian osalta ja esitteli FIN3R:n toimintaa 2022 ja toimintasuunnitelman vuodelle 2023:

Vuosi 2022, katso tarkemmin erillinen toimintakertomus:

Toiminnan aloitus vuoden loppuun toimineella johtoryhmällä ja neuvonantajilla. Neuvonantajaryhmän puheenjohtajana Tokesin nimittämänä Eero Lehtonen. Toiminnan aloittamisen seminaari 3.6.2022.

Julkaistu keskuksen nettisivut. Toteutettu 1.1.2023 aloittavien 3R-johtajien valinta avoimen haun perusteella sekä neuvonantajien nimeäminen kullekin 3R-alueelle. Mukana LinkedIn ja Twitter -medioissa.

Tuettu Karolinska Instituutin toteuttamia webinaarisarjan toteuttamiseen 1500 eurolla, osallistuttu useisiin webinaareihin ja kokouksiin.

3R-ryhmien toiminta:

- Korvaaminen (Replacement): Tiedon jakaminen useissa verkostoissa ja kokouksissa, koulutusten järjestäminen, Workshop on replacement 24.10.2022.
- Vähentäminen (Reduction): Seminaari ja workshop 7.-8.12.2022: Improving the quality and translatability of biomedical research through 3R principles.
- Parantaminen (Refinement): 3 webinaaria, workshop: Kaikki irti Refinementistä, tiedon jako eri yhteyksissä.

Vuosi 2023, katso tarkemmin erillinen suunnitelma:

Yhteiset teemat:

- Kommunikaatio: lehdistötiedote ensimmäisen vuoden toiminnasta, uutiskirjeen ja/tai blogin perustaminen, tiedotusmateriaalien tuottaminen
- Tavoittaminen: kontaktit tai yhteistyö koe-eläin- ja 3R-aloilla toimivien kansallisten organisaatioiden kanssa, eurooppalaisen 3R-keskusverkoston kanssa, suomalaisten tieteellisten yhdistysten kanssa, teollisuuden ja viranomaisten kanssa, kansalaisten kanssa.

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

- Koulutus: Fin3R-symposiumi loppuvuonna, tohtorikoulutuksessa oleville tarkoitettu opetus ja neuvonta sekä tällaisen sponsorointi, 3R- seminaarit ja webinaarit.
- Tutkimus: yhteistyö eurooppalaisen verkoston kanssa – COST Action: to refine, harmonize and promote 3R concepts, in order to improve the quality of biomedical science, kysely koe-eläintoimijoille 3R:n toteuttamisesta, 3R-palkinnon perustaminen – paras väistökirja kultakin 3R-alalta sekä nuoren tieteentekijän palkinto.

Kuhunkin 3R-alaan keskittyvä toiminta:

- Korvaaminen: Seminaarit soluviljelyn menetelmistä ja hyvien laboratoriokäytäntöjen (GLP) toteuttamisesta, kurssi omisteekniikoiden hyödyntämisestä.
- Vähentäminen: 1-2 päivän tapahtuma, jossa erilaisia aiheita tutkimustekniikoihin liittyen.
- Parantaminen: Eläinten hyvinvointiryhmät kohderyhmänä: webinaareja ja fyysiset tapaamiset toimijoiden edustajille ja eläinten hoitajille, vaihto-ohjelma eläintenhoitajille 2-5 päivän tutustumiskäynteihin toisissa yksiköissä.

Keskustelu:

Esitettiin ajatus, että Korvaaminen tulisi olla tärkein 3R-ala ja tämän tulisi näkyä suunnitelmassa ja budjetoinnissa, koska on EU-direktiivin keskeinen tavoite. Puheenvuoroissa todettiin FIN3R-keskuksen perusajatuksena olleen kaikkien 3R-alojen tasapuolinen edistäminen. Niin kauan kuin eläinkokeita tehdään, vähentämisen ja parantamisen tavoitteet ovat tärkeitä eläinten hyvinvoinnin edistämiseksi ja eläinten käytön vähentämiseksi.

Toiminnassa voisi olla myös kontakteja eläinhoitajien ja tutkijoiden kesken.

Tärkeää olisi, että toimijat voisivat tehdä parantamiseen keskittyvää tutkimusta. Koe-eläintoimijat eivät pysty kilpailemaan tutkimusrahoituksesta suurempien alojen kanssa. Ministeriön 3R-rahoitusta ei kuitenkaan voi käyttää tutkimuksen rahoittamiseen, jonka katsotaan kuuluvan Opetus- ja kulttuuriministeriölle. Tokesin ja 3R-keskuksen toivottiin pohtivan, mistä rahoitusta voisi saada. Rahoitusta voisi käyttää pienimuotoisiin 3R-workshoppeihin, joissa pohdittaisiin tutkimusrahoitustarpeita ja miten rahoitusta voisi hakea yhdessä eri ryhmien kanssa.

Kysyttiin viestinnän asiantuntijan palkkaamisesta: tällainen on palkattu. Tarkoituksena on miettiä viestinnälle strategia, jonka mukaan toimitaan. Nyt on vielä mietinnässä, mitä kanavia käytetään ja mikä niistä on tärkein.

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

Ehdotettiin nettisivuille laitettavaksi ajantasaista tietoa erityisesti rahoitusmahdollisuuksista.

Tokes nimitti Eero Lehtosen neuvonantaja-ryhmän puheenjohtajaksi nykyisen 5-vuotiskauden loppuun 31.10.2023.

4. Ministeriön terveiset

Tiina Pullola kertoi jäsenmaiden yhteyspisteiden kokouksessa marraskuussa esillä olleista asioista:

Koe-eläinten raatojen hyödyntäminen eläinten rehuna tai teollisuudessa on mahdollista sivutuotelainsäädännön puitteissa. Myös geenitekniikkaa säätelevä sääntely voi vaikuttaa asiaan. Asianomaisilta viranomaisilta saa tarkempaa tietoa.

ETPLAS (Education and Training Platform for Laboratory Animal Science, <https://etplas.eu>) on saanut lisärahoitusta sähköisten koulutusmoduulien tekoon, ja tulossa on 13 uutta moduulia: valvontaviranomaiset, pätevyyden arviointi, etiikka, eläinten hyvinvointi, 3R, perusbiologia (hiiret, rotat, seeprakalat, tuotantoeläimet), kivun, kärsimyksen ja tuskan tunnistaminen, nimetyt eläinlääkärit.

Takautuvien arviointien tulosten ilmoittamista koskeva ohjeluonnos on jäsenmaiden kommentoitavana. Tulokset julkaistaan asianomaisten hankkeiden yleistajuisiin tiivistelmiin liitettynä.

Komissiolta on tulossa lausuntokierrokselle ehdotus koe-eläindirektiivin liitteiden uudistamisesta.

Eurooppalainen kansalaisaloite on jätetty EUlle koskien kosmetiikka-alaa, kemikaalisääntelyä sekä suunnitelmaa eläinkokeiden vaiheittaiseksi lopettamiseksi. Komissio antaa aloitteesta lausunnon. Komissio suunnittelee koulutusta koskevan ohjeen päivittämistä. Uusien moduulien sisältöä sisällytetään ohjeistukseen.

Komissio järjestää kansallisten komiteoiden virallisen kokouksen vuonna 2023. Puola suunnittelee komiteoille vapaaehtoista kokousta myös vuonna 2023.

5. Eläinperäisten vasta-aineiden käytön vähentäminen: kuinka voitaisiin edistää?

Aiheesta on päätetty tehdä kannanotto, joka toimisi kansallisena suosituksena. Petra Sipilä ja Eero Lehtonen esittelivät valmistelevaansa luonnosta. Tässä kerrotaan, mitä vasta-aineet ovat, mihin niitä käytetään ja mistä niitä hankitaan, sekä kuinka vasta-aineita tuotetaan joko eläinperäisesti tai muilla tekniikoilla. Lisäksi kerrotaan EURL-ECVAMin suosituksesta ja siihen liittyvästä keskustelusta sekä lopuksi eräitä huomioita. Tokesin lausunnoksi ehdotetaan: Näemme toistaiseksi

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

tarpeellisena säilyttää eri menetelmät rinnakkain vasta-aineiden tuotannossa. Voimme kuitenkin TOKESin toimialalla edistää ei-eläinperäisten vasta-aineiden käyttöä tiedottamalla tutkimusyhteisölle mahdollisuudesta käyttää ei-eläinperäisiä vasta-aineita.

Keskustelu:

Teksti todettiin hyväksi johdannoksi Tokesin kannanotolle, joka on vielä muotoiltava. Ennen lopullista kannanottoa tekstistä tulisi olla lausuntokierros, jolloin eri tahot voivat esittää omia näkemyksiään. Ennen tätä tulee kuitenkin muotoilla lopullinen kannanotto-ehdotus sisäisesti.

Kannanottoon olisi hyvä sisällyttää Tokesin rooli sekä EU:n tavoite kannanoton pohjana. Kannanoton tarkoituksena on tiedottaa tavoitteesta siirtyä vasta-aineiden käytössä muihin kuin eläinperäisiin menetelmiin. Hyvä olisi, jos voitaisiin antaa suosituksia keinoista, joiden avulla tavoitettava voitaisiin edistää.

Kannanotto muotoillaan seuraavassa kokouksessa 14.2.2023. Jäsenet voivat kommentoida tekstiä kirjallisesti 31.1.2023 saakka. Petra ja Eero työstävät tekstiä kommenttien perusteella. Teksti lähetetään jäsenille viikkoa ennen kokousta. Kokouksessa olisi hyvä saada tietoa asiantuntijatahoista, joille lopullisen luonnoksen voisi lähettää kommentoitavaksi.

6. Etiikan päivä 2023 suunnitteilla

Etiikan päivän suunnittelu on alkanut. Päiväksi on päätetty 15.3.2023 ja paikkana on Tieteiden talo. Pääteemana päivässä on Luonnon ja ympäristön tutkimukset haasteet ja etiikka. Päivässä aamupäivällä työpajat ja iltapäivällä seminaari. TOKES:n työpajaksi on ehdotettu Luonnonvaraisten eläinten merkintämenetelmät -aihetta. Työpaja olisi tarkoitettu näitä menetelmiä käyttäville tutkijoille ja kansalaisille. Siinä käytäisiin läpi nykyisiä ja uudempia merkintämenetelmiä eläinten hyvinvoinnin kannalta. Työpaja edistäisi refinementin tavoitetta. Se tuottaisi tietoa myös lainsäätäjälle ja Hankelupalautakunnalle.

7. Muut asiat

Toimikausi päättyy 31.10.2023. Viimeinen kokous on kakkukahvein läsnäolo-kokouksena.

8. Tiedoksi

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on julkaissut vuoden 2021 tilastot koe-eläinten käytöstä. Tiedot raportoidaan EU:n raportointitavan mukaisesti. Eläinten käyttömäärissä ei ole olennaisia eroja edellisiin vuosiin verrattuna.

Tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunta

9. Seuraavat kokoukset

14.2.2023 klo 12.30–15.30 läsnä-kokous

23.5.2023 klo 12.30–15.30 etäkokous

10. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen kello 15.25.